

INFLUENȚA GRUPURILOR DE PRIETENI ȘI DIFICULTĂȚILE ȘCOLARE – CAUZELE PSIHLOGICE ALE DELICVENȚEI JUVENILE

Diana MOROȘAN

Departamentul Inginerie, Drept și Evaluarea Imobilului, Grupa D-2106, Facultatea Construcții, Geodezie și Cadastru, Universitatea Tehnică a Moldovei, Chișinău, Republica Moldova

Autorul corespondent: Diana Moroșan, e-mail: diana.morosan@dp.utm.md

Îndrumător/coordonator științific: **Viorica URSU**, dr., conf. univ., Universitatea Tehnică a Moldovei

Rezumat: Delincvența juvenilă reprezintă o problemă socială complexă și preocupantă, având consecințe semnificative asupra minorilor/adolescenților, familiei și societății în ansamblu. În ultimele decenii, cercetările au evidențiat multiplele cauze psihologice care contribuie la comportamentul delicvent al adolescenților. Printre acestea, influența grupurilor de prieteni și dificultățile școlare au fost recunoscute ca fiind două aspecte importante care pot influența dezvoltarea comportamentului delicvent. Influența grupurilor de prieteni poate exercita presiune asupra tinerilor, determinându-i să adopte comportamente antisociale sau să participe la activități ilegale. De asemenea, dificultățile școlare pot duce la scăderea stimei de sine, lipsa perspectivei de viitor și creșterea riscului de implicare în comportamente delincvente pentru a obține recunoaștere sau satisfacție emoțională. Această cercetare își propune să analizeze corelația dintre aceste două variabile și delincvența juvenilă, analizând modul în care influența grupurilor de prieteni și dificultățile școlare pot constitui cauze psihologice pentru implicarea adolescenților în comportamente delincvente. Prin identificarea și înțelegerea acestor mecanisme, se pot dezvolta strategii mai eficiente de intervenție și prevenire, care să abordeze atât factorii individuali, cât și cei de mediu, pentru a reduce incidența delincvenței juvenile și impactul său negativ asupra societății.

Cuvinte cheie: delincvență juvenilă, grup de prieteni, dificultate școlară, cauză psihologică

Introducere.

Pe parcursul ultimilor ani, persistența delincvenței minorilor se datorează nivelului scăzut de trai, diminuării sistemului de valori, lipsei unui sistem de justiție juvenilă clar detașat, stabil și calificat, ce ar contribui la protecția minorilor defavorizați și la stabilirea garanțiilor în cazul tragerii lor la răspundere. Grija pentru cei care mâine vor deveni forța motrice a procesului de dezvoltare a umane este o constantă a vieții sociale, o garanție a viitorului, de aceea devianța și delincvența minorilor nu este de neglijat și se impune a fi cercetată [1].

Delincvența juvenilă este o componentă a criminalității. Ea este un fenomen de devianță, manifestat prin incapacitatea unor minori/adolescenți de a se adapta la normele de conduită din societate. Această incapacitate este datorată unor cauze de ordin bio-psiho-social [2].

Perspectiva juridică necesită completarea cu cea psihosocială pentru a obține o înțelegere cuprinzătoare a fenomenului delincvenței. Această abordare permite nu doar analiza mai profundă a comportamentului delicvent, ci și dezvoltarea unor metode mai eficiente de tratament pentru reintegrarea socială a infractorilor. Prin integrarea perspectivelor psihologice și sociale, se pot implementa acțiuni multidisciplinare și interdisciplinare care să vizeze atât prevenirea recidivelor, cât și profilaxia devianței sociale [3].

În acest context, cauzele psihologice ale delincvenței juvenile pot fi variate și complexe, iar înțelegerea lor este esențială pentru dezvoltarea unor strategii eficiente de prevenire și intervenție. Iată câteva cauze psihologice comune:

1. influența grupurilor de prieteni. Influența grupurilor de prieteni se referă la impactul pe care interacțiunile și relațiile cu grupurile de prieteni îl pot avea asupra comportamentului, atitudinilor și deciziilor individului. Această influență poate fi pozitivă sau negativă și poate afecta aspecte precum comportamentul social, alegerile legate de consumul de substanțe, comportamentele delincvente și conformarea la normele sociale. Grupurile de prieteni pot oferi suport emoțional și social, dar pot și exercita presiune pentru conformare și implicare în comportamente riscuri sau delincvente, în funcție de dinamica grupului și valorile promovate în cadrul acestuia.

Există câteva caracteristici specifice ale influenței grupurilor de prieteni:

- conformitate social.
- presiunea grupului.
- modelarea comportamentului.
- identitate și apartenență.
- experiențe compartimentate.

Grupul de prieteni în care este integrat minorul delincvent este constituit, de obicei, din indivizi de aceeași vârstă și sex cu al minorului cercetat. De cele mai multe ori în grupul de prieteni apar infractori minori sau majori, care sunt liderii grupului. Referindu-se la grupul de prieteni și la modul în care acesta influențează negativ comportamentul minorului, unii autori consideră că aceste grupuri acționează în virtutea unor mecanisme de apărare, precum: „imunizarea” treptată și progresivă împotriva tuturor sentimentelor tipic umane, consolidarea imaginii negative pe care delincvenții și-au făcut-o despre ei înșiși etc. Minorul trebuie îndrumat în modul de petrecere a timpului liber, în special de către părinți li cei apropiați [4].

2. dificultăți școlare. Rolul școlii este important pentru educarea și socializarea copiilor, pentru depistarea celor inadaptați și punerea în aplicare a unor programe de prevenire generală. Prin urmare, școala poate oferi minorului atât o educație corectă și uneori incorectă. Datorită anumitor divergențe, comportamente neprofesionale din partea profesorilor, cât și importanței de prea multe ori a procesului instructiv decât educative, elevii mai slabi în reușită școlară sunt neglijați în detrimentul celor care au o reușită școlară bună [5].

Astfel, dificultățile școlare pot fi definite ca dificultăți întâmpinate de elevi în procesul lor de învățare, care îi împiedică să atingă nivelul de performanță așteptat sau să se descurce în mod eficient în mediul școlar. Aceste dificultăți pot fi cauzate de o varietate de factori, inclusiv:

- *lipsa de implicare în activitatea educațională.* Copiii și adolescenții care se confruntă cu această problemă pot avea un interes redus sau chiar lipsă de interes pentru școală și pentru învățare. Această lipsă de implicare poate fi alimentată de experiențe negative în școală, inclusiv dificultăți academice nerezolvate, interacțiuni negative cu colegii sau profesorii și absenteism frecvent. Lipsa de reușită în mediul școlar poate determina unii tineri să caute alternative în comportamente delincvente pentru a-și defini identitatea sau pentru a găsi o sursă de recunoaștere sau apartenență socială.
- *dificultăți în relațiile cu colegii și profesorii.* Tinerii care se confruntă cu dificultăți în relațiile cu colegii și profesorii pot prezenta un comportament agresiv sau antisocial în încercarea de a-și gestiona emoțiile sau de a-și impune respectul în cadrul grupului social. Experiențele de respingere, marginalizare sau bullying din partea colegilor sau a adulților din mediul școlar pot influența negativ stima de sine și comportamentul tinerilor, determinându-i să caute suport sau recunoaștere în grupuri delincvente sau antisociale.
- *eșecul școlar.* Poate fi un aspect psihologic al delincvenței juvenile într-o varietate de moduri: - *scăderea stimei de sine* (eșecul repetat în mediul școlar poate afecta negativ stima de sine a unui adolescent, ducând la sentimente de inadecvare sau lipsă de valoare personală); - *stres și anxietate* (presiunea de a reuși în mediul academic și teama de a nu fi acceptați sau judecați de către colegi sau profesori pot amplifica aceste sentimente); - *depresie și dispoziție scăzută* (sentimentele de dezamăgire, lipsă de speranță sau lipsă de control asupra situației lor pot fi exacerbate de eșecurile academice și pot duce la izolare socială sau la retragerea din activități pozitive. Adolescenții cu depresie pot fi mai vulnerabili la comportamente delincvente ca o modalitate de a face față sau de a scăpa de

- suferință emoțională); - *tulburări de comportament* (copiii și tinerii care se confruntă cu dificultăți academice pot prezenta comportamente disruptive sau agresive în școală sau în alte contexte sociale, ca răspuns la frustrare sau la dificultăți în gestionarea emoțiilor lor).
- *dizabilități de învățare*. Anumite condiții medicale sau neurologice, cum ar fi dislexia sau tulburările de atenție și hiperactivitate (ADHD), pot afecta capacitatea unui elev de a învăța și de a se concentra în clasă.
  - *mediu familial și socioeconomic*. Copiii din medii defavorizate economic sau cu instabilitate familială pot întâmpina dificultăți suplimentare în școală din cauza lipsei de resurse, stresului și traumelor.
  - *probleme de sănătate mentală*. Tulburările de sănătate mintală precum anxietatea, depresia sau traumele emoționale pot afecta capacitatea de concentrare, motivație și încredere în sine a elevilor, ceea ce poate influența performanța lor școlară.
  - *stiluri de învățare diferite*. Elevii pot avea stiluri diferite de învățare și pot întâmpina dificultăți în a se adapta la metodele de predare și evaluare utilizate în școală.
  - *probleme de comportament și disciplină*. Comportamentele disruptive sau problemele de disciplină pot afecta mediul de învățare și pot împiedica atât elevii în cauză, cât și pe ceilalți elevi, să se concentreze și să învețe eficient.
  - *lipsa de suport și resurse educaționale*. Unele școli pot avea resurse limitate sau pot fi lipsite de programe și servicii de sprijin pentru elevii care întâmpină dificultăți în învățare sau care au nevoie de asistență suplimentară.

Concluzii.

Delincvența juvenilă reprezintă o problemă socială complexă, influențată de o varietate de factori, inclusiv socio-economici, psihologici și educaționali. De aceea este foarte important înțelegerea cauzelor profunde ale comportamentului delicvent în rândul tinerilor pentru a dezvolta strategii de intervenție eficiente și prevenirea recidivelor.

Influența grupurilor de prieteni și dificultățile școlare sunt aspecte semnificative în procesul de dezvoltare a delincvenței juvenile, subliniind ca la aceste două capitole este încă mult de lucrat și de gestionat acestei probleme. Este important ca intervențiile și implicările să fie personalizate și să țină cont de nevoile individuale ale fiecărui tânăr implicat în comportamente delicvente.

Pentru a contracara delincvența juvenilă, este esențială colaborarea între diferitele entități și instituții implicate, inclusiv sistemele judiciare, școlile, comunitățile și organizațiile non-guvernamentale. Prin promovarea educației, sprijinului socio-emoțional și facilitării accesului la resurse și servicii adecvate, se poate contribui la reducerea incidenței delincvenței juvenile și la promovarea reintegrării sociale a tinerilor infractori.

Referințe bibliografice:

- [1] MUTU-STURLEA, Maria Delicvența juvenilă. Suport de curs. Chișinău, 2008, 200p.
- [2] BORTA, Ecaterina. Delicvența juvenilă. Liberarea condiționată de pedeapsă penală înainte de termen a minorilor. Termene și condiții. In: Interesul superior al copilului: abordare socio-culturală, normativă și jurisprudențială, Ed. Volumul I, 30 septembrie - 1 octombrie 2022, Chișinău. Chișinău, Republica Moldova: CEP USM, 2022, Volumul I, pp. 532-540. ISBN 978-9975-62-504-3.
- [3] CHEIANU, Silvia. Aspectul dimensiunilor psihologice și socio-juridice ale delincvenței juvenile. In: Analele Științifice ale Universității de Studii Europene din Moldova, 2016, nr. V(1), pp. 69-72. ISSN 2435-1114.
- [4] GÎDEI, Silvia. Complexitatea factorilor care determină dezvoltarea comportamentului delicvent al minorilor. In: Studia Universitatis Moldaviae (Seria Științe Sociale), 2014, nr. 3(73), pp. 7-14. ISSN 1814-3199.
- [5] Aspecte Psihologice Ale Delincvenței Juvenile | PDF [Online] Disponibil: <https://ro.scribd.com/document/188596504/aspecte-psihologice-ale-delincvenței-juvenile>